

"ZDRUŽITEV PREKMURSKIH SLOVENCEV Z MATIČNIM NARODOM"
(zakon o praznikih in dela prostih dnevih v RS, Ur. list RS/2005;
v nadaljevanju: "združitev")

PROGRAM OBELEŽEVANJA 100 - LETNICE

KAZALO:

I. UVODNI DEL

1. 100-letnica združitve - zgodovinski pomen
2. Združitve so se/smo se spominjali tudi doslej...
3. Obeleževanje združitve kot priložnost za valorizacijo zgodovine in kot spodbuda
4. Kratka kronologija dosedanjih aktivnosti

II. PROGRAM

1. Uvodna pojasnila
2. PROGRAM
  - 2.1. Skupni (državno - regionalni)
  - 2.2. Pobude za aktivnosti širšega pomena, ki so tudi pomembno povezane z obeleževanjem obletnice
  - 2.3. Že znan nabor še drugih pobud, aktivnosti različnih deležnikov v regiji

III. FINANCIRANJE PROGRAMA

IV. SKUPNO IME OBELEŽEVANJA - LOGOTIP

V. ORGANIZACIJA DELA IN AKTIVNOSTI

INICIATIVNI ODBOR

LJUBLJANA/MURSKA SOBOTA, MAREC 2018

I. UVODNI DEL

1.100-letnica združitve - zgodovinski pomen

17. avgusta 1919 je jugoslovanska vojska, po tem, ko je 12. avgusta zasedla Prekmurje, na množičnem zborovanju v Beltincih predala oblast civilnemu upravitelju Prekmurja.

Osnovna zgodovinska dejstva in okoliščine so znane: 1. svetovna vojna se je uradno končala 11. novembra 1918. leta; burni dogodki v Prekmurju v jeseni 1918. leta in spomladi 1919. leta v Prekmurju (aktualnost poziva na zborovanju 20. 10. 1918. leta v M. Soboti, naj tisti, ki jim v madžarskem Prekmurju ni všeč, odidejo na Štajersko - podobnosti iz novejšje lastne zgodovine in aktualne širše implikacije; konec nihanja med avtonomijo in združitvijo, med Vendstvom in Slovenstvom - udeležba na slovesnosti v Ljutomeru ob razglasitvi države SHS; odnos slovenskih oblasti v Ljubljani do Prekmurcev in Prekmurja; "Murska republika"); Pariška konferenca je začela z delom 18. januarja 1919. leta; 20. maja je sprejela predlog razmejitve po razvodnici med Rabo in Muro (vloga in sodelovanje dr. M. Slaviča, člana delegacije SHS in ameriškega izvedenca Teritorialne komisije pri pariški konferenci, majorja in profesorja na univerzi Columbia v New Yorku, D. W. Johnsona!); Vrhovni svet konference je 9. julija 1919 sprejel odločitev o priključitvi Prekmurja h kraljevini SHS; dokončna vzpostavitev meje med SHS in Madžarsko na londonski konferenci julija 1922.

Še kaj pa je še vedno tudi ostalo za raziskovalce takratnih dogajanj in njihovih ozadij. 100- obletnica združitve pa ni nič manjši izziv, spodbuda za aktualni premislek danes in tukaj: kaj so njena sporočila za današnji čas; kaj nam pomeni; kakšne so možne vzporednice in povezave; protislovja in interesi velikih včeraj in danes, usoda malih držav in manj številnih narodov. Nemogoče je sicer izenačevanje današnjih razmer s takratnimi - so očitne razlike in spremembe; ostaja pa dejstvo, da številni, danes bolj ali manj (ne)uspešno reševani problemi koreninijo v takratnih dogajanjih.

Ob 100-letnici združitve se je/se bo utemeljeno spomniti zgodovinskih dejstev in relevantnih širših in lokalnih okoliščin ter konteksta odločanja o usodi Prekmurja - dejstva, da je združitve potekala v specifičnih in zapletenih zgodovinskih razmerah, da je šlo za sploh prvo priključitev oz. mednarodno pravno združitve prekmurskega dela z nacionalno matico (v primeru Primorske je šlo za vrnitev).

Obletnica (obletnice) je/so pa lahko in bi morala/le biti tudi priložnost za iskanje, krepitev moralne moči za zrelejše soočanje s prihodnostjo, za krepitev nacionalne kolektivne zavesti in samozavesti, za krepitev domoljubja, ki mu zgodovinski lok dogajanj od konca 1. svetovne vojne (Maister) naprej daje čvrsto podlago in zavezujočo oporo, tem bolj, ker je tudi pomemben mejnik zorenja te zavesti povezan s svetom ob Muri - 1. slovenski tabor v Ljutomeru, avgusta 1868. Leta, je poleg širšega, vseslovenskega pomena potrjeval tudi izpričano množično povezanost prekmurskih Slovencev z matičnim narodom.

2. Združitve so se/smo se spominjali tudi doslej...

Zgodovinskih dogodkov pred 100 leti so se spominjali v minulih desetletjih - pred 2. sv. vojno - 18. 8. 1929 v Murski Soboti. 17.-25.6.1939: Prekmurski teden, 17. 8. 1939 v Beltincih.

80-letnica združitve, 1999. leta, je bila svečano obeležena s posebno prireditvijo v M. Soboti (slavnostni govornik Predsednik RS); pomemben del obeleževanja je bil tridnevni znanstveni simpozij v M. Soboti (pozdrav PRS; organizatorja Pokrajinski muzej v M. Soboti in Znanstveni inštitut Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani).

Državni zbor RS je 2005. leta dopolnil Zakon o praznikih in dela prostih dnevih v RS tudi z določitvijo 17. avgusta za državni praznik.

Prva proslava po sprejemu tega zakona je bila 2006. leta v Beltincih. V naslednjih letih pa so bile v M. Soboti, na Gradu, v Beltincih; 2010. leta je vlada sklenila, da bodo državne proslave samo vsakih pet let; od 2010. leta naprej so tako proslave organizirale občine (Črenšovci, M. Sobota, Velika Polana, Beltinci, Turnišče, Puconci); državna je bila spet 2015. leta v M. Soboti.

Še posebej značilno za obeleževanja tega državnega praznika doslej je:

-vse proslave so bile v Prekmurju (M. Sobota, Beltinci, Grad, Nedelica; Črenšovci, Puconci);

-obeležitve (proslave) so bile miselno, dejansko zamejene; izzvenele so bolj ali manj kot praznik zgolj Prekmurcev, kot lokalni dogodek; praznik je bil bolj doživljan kot "prekmurski" in ne državni, vse narodni, nacionalni (podobno kot Dan reformacije); TVS je sicer prenašala državni proslavi; pomembni nosilci državnih funkcij so ob prazniku čestitali Prekmurcem ob "njihovem prazniku"; nekateri so sicer bili tudi govorniki na proslavah;

-v Prekmurju oz. Pomurju je nekaj obeležij, ki spominjajo na obravnavane zgodovinske dogodke (dva kipa Slaviču; obeležje v M. Soboti, kip Kleklu v Črenšovcih; na stalni razstavi v Pomurskem muzeju v Murski Soboti, doprsni kip in spominska soba I. Jeriču v Dokležovju; doprsni kip F. Kovačiču in spominska soba v Veržaju); ničesar v Ljubljani !;

-spremljajoči lokalni dogodki - dve občini vežeta na 17. avgust svoja občinska praznika - Beltinci in Črenšovci; ob tem prazniku organizirata več aktivnosti, enako tudi v Križevcih pri Ljutomeru - se spominjajo dr. M. Slaviča (rojen v Bučkovcih v občini Križevci).

3. Obeleževanje združitve kot priložnost za valorizacijo zgodovine in kot spodbuda

"Osnovni cilj načrtovanih aktivnostih je, da bo obeležitev priključitve predstavljena tako domači kot tudi širši slovenski in mednarodni skupnosti in, da se na primeren način izpostavijo tisti, ki so najbolj zaslužni, da se je priključitev Prekmurja k matičnemu narodu zgodila." (iz pisma župana MOMS, dr. Jevška, predsedniku vlade RS dr. M. Cerarju, julij 2017).

Obletnica je priložnost, da se spomnimo, da je bila ohranitev slovenske nacionalne entitete skozi viharje stoletij neprijazne evropske zgodovine vselej svojevrstno kljubovanje logiki zgodovinskega reda stvari; trikrat v 20. st. so o usodi slovenskega naroda in njegovi državi odločali na mirovnih konferencah (Pariz -1919, Pariz - 1946, Hagg - 1991);

Ohranitev slovenstva v Prekmurju je svojevrstni čudež; zgodovinski ozaveščevalni in narodnobuditeljski prispevek katoliških in protestantskih-evangeličanskih krogov in njihovih najbolj znanih piscev (od Temlina in Kuzmičev naprej) je še vedno premalo poznan in spoštovan v zgodovinskem spominu in zavesti Slovencev. Smiselno ga je ovrednotiti tudi v kontekstu aktualnih dogajanj in kontaktov med RKC in Svetovno evangeličansko asociacijo - za potrjevanje ekumenskega duha in pozitivne prakse in za nove skupne, ekumenske aktivnosti RKC in EC v ožjem, obmurskem in širšem prostoru.

Prekmurski Slovenci so po odločitvi Pariške konference prvič, ne samo državnopravno, temveč tudi jezikovno in civilizacijsko-kulturno, zaživel skupaj z ostalimi deli slovenskega naroda in se zlili v slovensko narodno celoto. Prepričljivo so/smo pokazali na poti iz zamolčevanega in prezrtega etničnega, geografskega in ekonomskega obrobja, da nismo nikakršno brezimno "vmesno" ljudstvo; nadaljnja naša pot je znana: med vojnama, ponovna nasilna madžarizacija med 2. svetovno vojno, slepo črevo" v obdobju hladne vojne, blokovske delitve, razseljevanje, doživljanje zdomstva, mej - žice.

Obletnica je seveda priložnost, da se spomnimo vseh velikih Prekmurcev: Temlina, obeh Kuzmičev, Ivanocyija, Košiča, Trstenjaka, Klekla, Slaviča, Maistra, Š. Kovača, M. Kranjca...

Obletnica pa je še kako priložnost za okrepitev vedenja v lokalnem in širšem slovenskem okolju o zgodovinskih okoliščinah in pomenu združitve, povezanosti korenin - loka zgodovinskih dogajanj od

dogajanj od 19. st. do današnjih dni in njegovem pomenu za samobitnost in identiteto slovenskega naroda in slovenske nacije, za proces zorenja slovenske nacionalne zavesti od taborskega gibanja naprej, za spodbudo aktualnim aktivnostim, ki bodo oblikovale "Slaviče za današnji čas".

Obeleževanje 100-letnice združitve je torej priložnost za krepitev prekmurske samozavesti in vračanje Prekmurja v zavest Slovencev in slovenskih institucij, za valorizacijo gospodarsko razvojnih dimenzij in perspektiv, za spodbudo večje sinergije povezovanja in koriščenja razvojnih potencialov v svetu ob Muri. Predvsem pa, da bo to celotno dogajanje v zvezi s 100-letnico združitve prispevek k povezovanju, da bo to praznik, ki nas bo povezoval in pozitivno motiviral, ne pa ločeval, praznik, s katerim se bomo identificirali vsi ter pri tem ostajali to kar smo - enotni v različnosti - ki bo utrjeval zavest, da narod, ki se ne zaveda in ne spoštuje svoje zgodovine, nima prihodnosti; zgodovine sicer ne moremo spremeniti, lahko pa spremenimo današnje medsebojne odnose. In da v tem okviru ponovno in še bolj prepričljivo pokažemo, da je Prekmurje zaradi svoje zgodovinske in aktualne, dejavne religiozne, duhovne, pa tudi nacionalne pluralnosti posebna dragocenost slovenske države, da je Prekmurje živa skupnost mnogih med seboj prepletenih različnosti ob spoštovanju in razumevanju razlik, korenin, zgodovinskih dejstev in ohranjanju nacionalnih in drugih identitet z afirmacijo načel in politike pozitivne diskriminacije.

Tudi zato obeleževanje združitve ne bi smelo izzvenevati kot kakršen koli triumfalizem, ampak kot priložnost za reafirmacijo izhodišč, načel in vrednot, ki so bila prisotna v začetku Pariške konference in so svojo nadgradnjo dobila v temeljnih dokumentih OZN o urejanju odnosov med ljudmi, narodi in državami, vključno z ureditvijo sistema človekovih pravic in temeljev graditve mednarodnih institucionalnih in multilateralnih povezav v Evropi.

Obeleževanje združitve bo zato tudi priložnost za okrepitev mednarodnih vezi - za udeležbo gostov iz tujine in predstavnikov drugih držav (še posebej udeleženk Pariške konference) na posameznih dogodkih, še posebej na proslavi 2019. leta in v tem okviru tudi za utrjevanja dobrososedskih odnosov z Madžarsko.

4. Kratka kronologija dosedanjih aktivnosti

Prve razprave in pobude o obeleževanju združitve v 2016. letu (pismo predsednika Slov. protest. društva Primož Trubar mag. V. Žaklja županu MOMS o pobudi za postavitve spomenika dr. Slaviču, 2016; pobuda Prekmurskega društva general Maister iz oktobra 2016.; program in akcije Ustanove dr. Šiftarjeva fundacija) so že v začetku 2017. leta bile organizirane in širše nadaljevane (sestanki župana MOMS z vodstvom Pomurskega muzeja, januarja; prvi sestanek "ožjega upravnega odbora" oz. iniciativnega odbora, februarja) ter so dobile svojo širšo, tudi formalno potrditev na seji Sveta pomurske razvojne regije - 13. marca 2017 - na kateri so bili sprejeti tudi sklepi: "MOMS do nadaljnjega vodi koordinacijo za pripravo programa; vse občine se pozove k podaji pisnih predlogov za aktivnosti; imenuje se ožji upravni odbor za pripravo aktivnosti, ki ga bo vodil PRS MK" ter v 10. točkah povzet okvirni koncept aktivnosti za obeleževanje 100-letnice združitve.

Sestanku "ožjega upravnega odbora"- iniciativnega odbora (13. 5. 2017) je sledila dogovorjena akcija poslanca D. Radiča v DZ RS - predlog za vključitev navedenih aktivnosti v Proračunski memorandum za leti 2018 in 2019, pismo župana MOMS predsedniku vlade dr. Cerarju (13. 7. 2017) o sklepih Sveta in predlogu o sodelovanju in podpori (tudi finančni) vlade programu obeleževanja združitve ter tudi delovni razgovor s predsednikom vlade.

Minister za kulturo RS A. Peršak je z odgovorom na zgoraj omenjeno pismo, 18. avgusta, odgovoril, da podpira vključitev državne proslave v koledar državnih proslav za 2019 (in bi se financirala iz proračuna Koordinacijskega odbora za državne proslave pri MK) in, da podpira načrt, "da boste ob okrogli obletnici organizirali različne aktivnosti, vendar pa glede na skopo odmerjena proračunska

sredstva žal ne morem obljubiti, da bi ministrstvo poleg proslave kot osrednjega dogodka praznovanja financiralo tudi druge prireditve".

"Ožji upravni odbor" je na sestanku 12. septembra 2017 sprejel dogovore o formalnem preimenovanju v "Iniciativni odbor za pripravo programa obeleževanja 100-letnice...", razširitvi odbora, nekaterih konkretnih operativnih aktivnostih in o pripravi osnutka programa, ki bi ga obravnaval na svoji naslednji seji.

Iniciativni odbor je v razširjenem sestavu (prisotna tudi msgrs. dr. Peter Štumpf, škof Škofije M. Sobota in mag. Geza Erniša, častni škof Evangeličanske cerkve AV v RS) na seji 19. januarja 2018. leta obravnaval osnutek programa (ki je sledil izhodiščem in ciljem iz dosedanjih razprav iniciativnega odbora in upošteval pisne pobude: Prekmurskega društva general Maister, Ustanove dr. Šiftarjeva fundacija, Zavoda za šolstvo RS - OE M. Sobota, Pokrajinske in študijske knjižnice M. Sobota, Pomurskega muzeja M. Sobota, občine Beltinci, občine Križevci pri Ljutomeru, Mestne občine M. Sobota, občine Črenšovci) in sklenil, da bo dopolnjeni osnutek kot predlog programa predlagal v presojo Svetu pomurske razvojne regije oz. vsem sodelujočim občinam, regijskim ustanovam in drugi zainteresirani javnosti v regiji ter Vladi RS, s predlogom, da ona oz. pristojna ministrstva oz. njene službe še v tem mandatu sprejmejo možne odločitve in predloge glede dopolnjevanja, podpore in izvajanja ter tudi financiranja programa obeleževanja združitve.

II. PROGRAM

1. Uvodna pojasnila

Program:

- je predlog središčnih, jedrnih dogodkov in aktivnosti širšega državnega, vseslovenskega in regionalnega pomena na več področjih;
- vključuje pobude za aktivnosti širšega pomena, ki so tudi pomembno povezane z obeleževanjem obletnice;
- zajema tudi že znan nabor še drugih pobud, aktivnosti različnih deležnikov v regiji.

Program ostaja odprt za dopolnjevanje z dodatnimi pobudami in predlogi in bi naj bi bil komplementarna, usmerjevalna in spodbudna podlaga vsem, ki bi želeli vsebinsko v okviru svojih rednih dejavnosti ali posebnih dogodkov obogatiti obeleževanje 100-letnice združitve.

2. PROGRAM

2.1. Skupni (državno - regionalni)

2.1.1. Posebne "zgodovinske učne ure" v OŠ in SŠ v RS o obeležitvi 100-letnice združitve;

Nosilec: Zavod za šolstvo RS in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS

Čas: šolsko leto 2018-2019

2.1.2. Mednarodni simpozij-znanstvena konferenca

(tudi predstavitev dosedanjih diplomskih, magistrskih in doktorskih nalog in pregled dosedanje obdelave tematike združitve)

Nosilec: SAZU s partnerji

Čas: maj-junij 2019 (v Ljubljani/ M. Sobota)

2.1.3. Monografija s simpozija (zveza: 2. točka)

Nosilec: SAZU, Uredniški odbor

Čas: 2019/2020

2.1.4. Študija o P. W. Johnsonu

Nosilec: Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija (avtor: dr. Uroš Lipušček)

Čas: 2018

2.1.5. Simpozij Teološke fakultete

Nosilec: Inštitut za zgodovino pri Teološki fakulteti v Ljubljani in Škofija M. Sobota

Čas: predvidoma oktober 2019

2.1.6. Spomenik/obeležje v M. Soboti ob 100-letnici združitve

Nosilec: MOMS v sodelovanju s pristojnimi državnimi institucijami

Čas: avgust 2019

2.1.7. Osrednja proslava v Beltincih

Nosilec: Org. odbor, Koordinacijski odbor za državne proslave pri Min. za kulturo RS, občina Beltinci

Čas: 17. avgust 2019

2.1.8. Slovesna maša v Beltincih in ekumenski dogodek RKC in EC

Nosilec: Škofija M. Sobota oz. Škofija M. Sobota in Evangeličanska cerkev AV v Sloveniji

Čas: 17.08. 2019 in po dogovoru

2.1.9. Obeležitev združitve v Ljubljani (spominsko obeležje - poimenovanje trga, ulice)

Nosilec: MO Ljubljana in Org. odbor za obeleževanje združitve

Čas: junij/avgust 2019

2.1.10. Posebna znamka in filatelistična razstava ob 100-letnici

Nosilec: Pošta Slovenije in Filatelistična zveza Slovenije; sodelovanje z org. odborom

Čas: pomlad 2019 - po dogovoru z org. odborom

2.1.11. Dokumentarni film in drugo v programski zasnovi RTVS za 2018. in 2019. leto

Nosilec: RTVS - Programski svet, vodstvo RS in TVS

Čas: 2018-2019

2.1.12. Proslava ob državnem prazniku Dnevu R. Maistra - v M. Soboti;

Nosilec: Zveza društev general Maister

Čas: 22. november 2019

2.1.13. Praznovanje 100- letnice delovanja Univerze v Ljubljani

(povezava s 100 – letnico priključitve Prekmurja, saj je dr. M. Slavič je bil dvakrat rektor Univerze)

Nosilec: Univerza v Ljubljani

Čas: leto 2019

2.1.14. Izdaja priložnostnih kovancev v letu 2019

Nosilec: Banka Slovenije (zbirateljski kovanci: zlatnik, srebrnik in dvokovinski zbirateljski kovanec);

Čas: leto 2019

2.2. Pobude za aktivnosti širšega pomena, ki so tudi pomembno povezane z obeleževanjem obletnice;

2.2.1. Izbirne vsebine o prekmurskem jeziku in kulturi v OŠ - pobuda pristojnim organom

Nosilec: Prekmursko društvo general Maister in iniciativni odbor za obeležitev združitve

Čas: 2018/2019

2.2.2. Spodbude za študij tematike, povezane z združitvijo- razpisi diplomskih, magistrskih in doktorskih tem na visokošolskih ustanovah - pobuda Univerzam in drugim visokošolskim ustanovam

Nosilec: Iniciativni odbor za obeležitev združitve v sodelovanju z MIZŠ

Čas: 2018

2.2.3. Vključitev tematike o združitvi v programe dejavnosti (različni festivali za mlade)

Nosilec: Iniciativni odbor - pobuda Centru za kulturo mladih v Ljubljani (Festivalna dvorana) in drugim sorodnim ustanovam v RS

Čas: 2018 in 2019

2.2.4. Strokovni posvet ali predavanja za učitelje za njihovo nadgradnjo znanja s tega področja

Nosilec: dogovor-i v okviru Inicijativnega odbora za obeležitev združitve

Čas: 2018-2019

2.2.5. Rastoča knjiga - postavitve obeležja - kot pomnik slovenstva v Prekmurju in simbol po 100. letih od priključitve

Nosilec: Iniciativni odbor za...- pobuda Društvu "Rastoča knjiga", PIŠK, Zavodu za šolstvo RS-OE M. Sobota oz. določenim šolam (1. OŠ v M. Soboti praznuje 90-letnico delovanja)

Čas: 2018/2019

2.2.6. Memorialni tek, pohodna pot in kolesarjenje - zgodovinsko pomembne točke v Prekmurju

Nosilec: Iniciativni odbor za obeležitev... - pobuda Športni zvezi, Planinski zvezi

Čas: 2019

2.2.7. Ponatis obeh študij dr. M. Slaviča in njegove etnografske karte Prekmurja na Pariški konferenci ali/in zbrana dela; digitalizacija njegovih del (podlaga: "Naše Prekmurje"; "Slovenska krajina")

Nosilec: predlog: PIŠK v sodelovanju s partnerji (Pomurski muzej in drugi)

Čas: 2019

2.2.8. Zbornik dokumentov iz Pariške konference in drugih pomembnih - iz Prekmurja (Bogojinska resolucija...)

Nosilec: predlog: PIŠK v sodelovanju s partnerji (Pomurski muzej in drugi)

Čas: 2019

2.2.9. Posebne medijske priloge, oddaje v 2018, 2019 (lokalni in regionalni mediji - Murski val, Vestnik, TV postaje - mediji v drugih delih RS; osrednji in specializirani mediji; spletne strani..)

Nosilec: uredništva medijev; pomoč: iniciativni oz. organizacijski odbor

Čas: 2018, še posebej 2019

2.2.10. Povezava s paviljonom EXPO - projektom "Vrata v Pomurje" - vključitev predstavitve 100-letnice

Nosilec: Razvojni center MOMS

Čas: 2019

2.3. Že znan nabor še drugih pobud, aktivnosti različnih deležnikov v regiji

2.3.1. Razpis natečaja za OŠ in SŠ na regijski ravni za Festival inovativnosti in ustvarjalnosti v počastitev obletnice v luči inovativnosti in ustvarjalnosti s prispevki z različnih področij, s katerimi bo izkazana inovativnost, ustvarjalna energija, zanos in potencial, ki izhaja iz bogate dediščine in poraja optimizem za prihodnost naše pokrajine. Prispevki bodo iz različnih področij: glasbenega, likovnega, plesnega, literarnega, filmskega in drugih umetniških področij. Zaključna slovesnost ob zaključku pouka na celodnevem festivalu na Trgu kulture (junij 2019)

Nosilec: Zavod za šolstvo RS - OE Murska Sobota

Čas: 2018/2019

2.3.2. Individualni načrti posameznih šol: posebni projektni dnevi in medpredmetni projektni tedni; kvizi; priprava razstav na šolah; izvajanje posebnih ur zgodovine - pomen M. Slaviča in drugih imen zgodovine iz začetka 20. stoletja - pomembnih za priključitev; raziskovalno delo oz. raziskovalne naloge; razpisi za literarni (zgodovinski) natečaj, katerega izhodišče je jubilej - spisi na aktualno temo in likovni natečaj; strokovne ekskurzije; izvedba učne poti in priprava zloženek učne poti (npr: Po poteh M. Slaviča - Po poteh priključitve Prekmurja k matici) in tudi povezave z jubileji posameznih šol (npr. 100-letnica ustanovitve Gimnazije MS).

Zaključek posameznih dejavnosti šol s svečanimi prireditvami s podelitvijo priznanj

Nosilec: OŠ in SŠ po priporočilu Zavoda za šolstvo RS - OE M. Sobota

Čas: v šolskih letih 2017/2018 in 2018/2019

2.3.3. Literarni natečaj za OŠ in SŠ v regiji: "Stoletje slovenskega Prekmurja"

Nosilec: Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija in Zavod za šolstvo RS - OE M. Sobota:

Čas: šolsko leto 2017/2018 - zaključna prireditev: oktober 2018

2.3.4. Zgodovinski tabor za OŠ in SŠ v Beltincih

Nosilec: občina Beltinci

Čas: 2018- 2019

2.3.5. Posebni programi Škofije M. Sobota in Evangeličanske cerkve

Nosilci: posebni odbori oz. organi Škofije in EC

Čas: 2018 - 2019

2.3.6. Znanstvena konferenca - plenarni del letne konference PAZU

Nosilec: PAZU

Čas: november 2018

2.3.7. Razstava "Mit Prekmurja"

Nosilec: Pomurski muzej

Čas: jesen 2018- 2019; kasneje bo priključena stalni zbirki

2.3.8. Potujoča razstava na temo združitve

Nosilec: Pomurski muzej

Čas: 2018-2019

2.3.9. Posvet o razvojnih perspektivah v luči 100-letnice združitve

Nosilec: predlog: Svet pomurske razvojne regije, PGZ in OPZ v sodelovanju s partnerji

Čas: 2019

2.3.10. Obeležje v parku pred cerkvijo v Beltincih v spomin na 100. letnico zborovanja ob predaji vojaške oblasti civilnemu upravitelju

Nosilec: občina Beltinci

Čas: avgust 2019

2.3.11. Jeričevi dnevi v Dokležovju

Nosilec: organizacijski odbor, občina Beltinci

Čas: junij 2019

2.3.12. "Slavičev večer" - v okviru občinskega praznika (postavitev spominske plošče na rojstno hišo M. Slaviča, ureditev obstoječega obeležja in ureditev Slavičeve sobe)

Nosilec: občina Križevci (rojstni kraj M. Slaviča: Bučečovci)

Čas: 2018- 2019

2.3.13. Aktivnosti (že znane) v občini Beltinci

-memorialni tek in kolesarjenje od Gornje Radgone preko Križevcev do Beltincev

Čas: avgust 2019

-organizirano turistično vodenje po Beltincih

-koncert zasedb etno in ljudske glasbe "Velika panonska muzika"

Čas: september 2019

-večeri dokumentarnih filmov o Prekmurju -

Čas: 2018

2.3.14. "Spominsko kolesarjenje po branikih slovenstva"

Nosilec: občina Črenšovci,

Čas: 2018, 2019

III. FINANCIRANJE PROGRAMA

1.Prva točka: dogodki in aktivnosti širšega državnega, vseslovenskega in regionalnega pomena na več področjih -viri za pokrivanje stroškov:

-1. točka: ni posebni stroškov

-2. in 3. točka: SAZU in MIZŠ

-4. točka: ni posebni stroškov

-5. točka: Škofija M. Sobota, Teološka fakulteta in možna pomoč MIZŠ

-6. točka: MOMS in proračun RS (preko določenega ministrstva)

-7. točka: Koordinacijski odbor za državne proslave pri Ministrstvu za kulturo RS

-8. točka: Škofija M. Sobota, EC

-9. točka: MO Ljubljana

-10. točka: Pošta RS in FZS

-11. točka: RTVS

-12. točka: Zveza društev general Maister in Koordinacijski odbor za državne proslave pri Ministrstvu za kulturo RS

2. Druga točka: pobude za aktivnosti širšega pomena, ki so tudi pomembno povezane z obeleževanjem obletnice - viri za pokrivanje stroškov:

-predvideni oz. predlagani nosilci s tem, da bi bilo potrebno še posebej razjasniti ter dopolniti vire pokrivanja stroškov za:

-4. točko - posveti za učitelje

-5. točko - Rastočo knjigo

-7. in 8. točko - monografiji (Agencija za knjigo, Min. za kulturo, MIZŠ).

3. Tretja točka: že znan nabor še drugih pobud, aktivnosti različnih deležnikov v regiji - viri za pokrivanje stroškov:

-nosilci ob podpori občin, donatorjev, sponzorjev s tem, da bi bila potrebna posebna akcija za

1. točko - Festival inovativnosti in ustvarjalnosti - zaključna prireditev.

Za vsako točko skupnega programa in tudi druge za katere se predvideva pridobivanje sredstev iz več virov (še zlasti iz proračuna RS) bodo nosilci posameznih akcij, v sodelovanju z iniciativnim odborom za obeležitev združitve, pripravili konkretne finančne načrte.

IV. SKUPNO IME OBELEŽEVANJA - LOGOTIP

1. Iniciativni odbor predlaga: "**PREKMURJE V SRCU**"

2. Iniciativni odbor bo v sodelovanju organiziral pripravo skupne celostne podobe - logotipa obeleževanja 100-letnice združitve.

V. ORGANIZACIJA DELA IN AKTIVNOSTI

1. Iniciativni odbor v sedanji oz. razširjeni sestavi bo usklajeval in spodbujal aktivnosti v skladu z zaključki in usmeritvami Sveta pomurske razvojne regije do njegovega preimenovanja oz. imenovanja organizacijskega odbora v regiji - v najkrajšem možnem času po parlamentarnih volitvah.

2. Iniciativni odbor bo

-usklajeval aktivnosti pri dopolnjevanju in izvajanju programa;

-organiziral razgovore s predvidenimi - dogovorjenimi nosilci posameznih skupnih aktivnosti in z nosilci lokalnih in drugih posebnih, dodatnih aktivnosti (še posebej tudi z drugimi pomembnimi deležniki: študentski klubi; verske skupnosti, Judovska skupnost, Romska skupnost, Primorci v Prekmurju, Slovenci v Porabju in Radgonskem kotu, Madžarska narodnostna skupnost);

-obveščal medije o svojih aktivnostih in o uresničevanju programa;

-v sodelovanju s službami in institucijami MOMS skušal že v tej fazi vzpostaviti posebno skupno spletno stran o obeleževanju 100-letnice združitve.

3. Iniciativni odbor bo sodeloval z že delujočimi odbori posameznih deležnikov v regiji (katoliški odbor Škofije M. Sobota za obeležitev obletnice združitve, odbori v posameznih občinah in drugimi) in z državnim odborom za obeleževanje 100-letnice konca 1. svetovne vojne, Protokolom RS, Koordinacijskim odborom za državne proslave pri Ministrstvu za kulturo RS.

4. Iniciativni odbor oz. organizacijski odbor bo pripravil **poseben opomnik-prospekt** o relevantnih zgodovinskih okoliščinah in dejstvih v zvezi z združitvijo (tudi biografije zaslužnih posameznikov ').